

Атмосферні процеси в другій декаді травня обумовили підвищення температурного режиму порівняно з попереднім періодом. Пройшли дощі різної інтенсивності, місцями спостерігалися зливи, грози, град.

Рівень температури повітря був дещо вище норми, достатня, а подекуди надмірна вологозабезпеченість сприяли формуванню міцної кореневої системи озимих та ярих зернових культур, наростанню вегетативної маси. Активізувався ріст та розвиток теплолюбних культур, які були посіяні в ранні строки.

Негативними факторами являлися висока відносна вологість повітря, місцями перезволоження ґрунту при високих температурах. Такі погодні умови сприяли розповсюдженню хвороб та шкідників, відмічався активний ріст бур'янів. Сильні зливові дощі ущільнили ґрунт, що ускладнило появу сходів пізніх культур та обробіток ґрунту.

Озимі та ярі зернові колосові культури в Степу та Лісостепу продовжують заселяти та пошкоджувати **хлібні клопи**, зокрема **шкідлива черепашка**, які за чисельності 0,5-1,5 імаго та 0,5-1, макс. 3 личинки на кв.м (I-III віку, Миколаївська обл.) пошкодили 1-5% рослин. Повсюди продовжується масове відкладання яєць, 10% яких уражено теленомінами. Скрізь у посівах розвиваються та шкодять **злакові попелиці**, **пшеничний трипс** (3-20, макс. 50% рослин Запорізькій обл.), **хлібні п'явиці** (3-8% рослин), **блішки** (1-16% рослин ярих зернових), **злакові мухи** (до 2% рослин ярих культур). Триває масовий літ **хлібних пильщиків**.

Для збереження технологічних і посівних якостей зерна у посівах твердих і цінних сортів пшениць захисні заходи від личинок клопа шкідливої черепашки варто проводити за наявності 15-30% личинок третього віку та чисельності 2-х і більше, на решті посівів за 4-6, в насіннєвому ячмені 8-10, товарних 20-25 личинок на кв.м дозволеними до використання інсектицидами, що ефективно проти супутніх шкідників. Захист посівів від клопа шкідливої черепашки необхідно провести протягом 10-12 днів від завершення відродження личинок до появи четвертого віку їх, що відбудуватиметься на початку червня.

Агрокліматичні умови звітнього періоду сприяли масовому розвитку та поширенню хвороб **зернових колосових** культур. Так, **борошниста роса**, **септоріоз** охопили 4-18, осередково в господарствах Запорізької та Київської областей від 33 до 45% **Гельмінтоспоріоз**, **темно-бура плямистість**, осередково **піренофороз**, **ринхоспоріоз**, інші **плямистості** уразили 2-16% рослин. **Бурою листковою іржею** та **кореневими гнилями** уражено 1-6% рослин. Високопродуктивні посіви в період цвітіння – початку формування зерна оздоровлюють шляхом обприскування дозволеними до використання фунгіцидами.

Триває заселення посівів **гороху бульбочковими довгоносіками**, які за чисельності 1-5 екз. на кв.м (Вінницька, Харківська, Черкаська обл.) пошкодили 5-12% рослин культури. Розпочалось активне заселення та пошкодження **гороховим зерноїдом**, **попелицями**, **трипсами** осередково **піщаним мідляком**. 3% рослин культури у Чернігівській області уражені **кореневими гнилями**. Захищають горох від шкідливих організмів рекомендованими препаратами. Сходи **сої** заселяють та пошкоджують **бульбочкові довгоносіки**, **попелиці**, **ґрунтові шкідники**, осередково **піщаний мідляк**.

Багаторічним травам повсюди завдають шкоди **бульбочкові**, **листяний люцерновий довгоносіки**, **клопи сліпняки**, **горохова попелиця** та **піщаний мідляк**. Насінники багаторічних трав захищають шляхом підкошу рослин та вивезенням зеленої маси з полів у фазах стеблуння-бутонізація.

Посіви **цукрових буряків** заселяють та пошкоджують звичайний та **сірий буряковий довгоносіки**, де вони по краю поля за щільності 0,3-5 екз. на кв.м пошкодили 2-8, осередково до 12% рослин у слабкому та середньому ступенях (Вінницька, Волинська, Київська, Полтавська, Черкаська обл.). Відмічається пошкодження до 3% рослин **амарантовим стеблоїдом** (Полтавська обл.). На 2-11% рослин харчуються **бурякові блішки**, **щитоноски**, осередково **крихітка**, **піщаний мідляк** (Полтавська, Чернігівська обл.). Крайові смуги посівів заселяє **бурякова листкова попелиця** (Полтавська, Тернопільська, Хмельницька обл.),

мінуюча муха (Івано-Франківська, Тернопільська обл.). **Коренідом** уражено 1-4% рослин (Київська обл.), поширення якого в посівах обмежують через міжрядні рихлення. За втрати дії токсикації рослини культури необхідно захищати за надпорогової чисельності шкідників. Посіви буряків захищають від бурякових листкової попелиці та мінуючих мух (ЕПШ відповідно 10 і 30% заселених рослин і 3-5 личинок на рослину), інших сисних шкідників дозволеними до використання інсектицидами.

У посівах **озимого ріпаку** (масове цвітіння), на 5-35% рослин (Полтавська, Миколаївська, Сумська обл.) розвиваються **ріпаківий квіткоїд, прихованохоботники**, подекуди **оленка волохата, капустиана попелиця**, в господарствах Волинської області відмічається шкідливість **капустианої стручкової галиці**. До 4% рослин **ярого ріпаку** пошкодили **хрестоцвіті блішки, клопи**, чисельність яких контролюють рекомендованими препаратами. 1-7, макс. 20% рослин у Львівській області хворі на **пероноспороз, альтернاریоз, фомоз**, осередково виявлено **циліндроспоріоз**. Надалі уражене листя відмиратиме, а патогени інфікуватимуть стебла і стручки ріпаку, викликаючи його передчасне дозрівання, формування недорозвиненого насіння і розтріскування стручків. Для попередження розвитку хвороб ріпаків в областях проведені захисні обробки.

Переважно у Степу та Ліостепу на **соняшнику** розвиваються **геліхризіві попелиці, піщаний мідляк, сірий, чорний, південний довгоносики та піщаний мідляк**, де вони пошкодили 2-13% рослин. У господарствах Запорізької області рослини соняшнику пошкоджують гусениці **листогризучих совок**, якими заселено від 5 до 30% обстежених площ, пошкоджено 2-8% рослин. Осередково гусениці **підгризаючих совок** за чисельності 3 екз. на кв.м пошкодили до 17% рослин. Вогнища підвищеної чисельності гусениць локалізовано шляхом проведення захисних заходів. У господарствах Миколаївської області надмірне зволоження та помірні температура повітря призвели до ураження рослин соняшника **несправжньою борошністою россою (пероноспорозом)**. Захищають посіви соняшнику від сірого та інших довгоносику, піщаного мідляка (за ЕПШ понад 2 екз. на кв.м) сумішами фосфорорганічних і піретроїдних препаратів у половинних нормах витрат.

Повсюди на 10-57% рослин **картоплі та томатів** шкодить **колорадський жук**, триває відкладання яєць і відродження личинок. За масової появи личинок першого - другого віків чисельністю 10-20 екз. на куц картоплі за 8-10% заселення обприскують дозволеними до використання інсектицидами. У посадках картоплі Миколаївської області відмічено розвиток **фітофторозу**. При перших симптомах хвороб із профілактичною метою проводять профілактичні обприскування фунгіцидами.

На **капусті** розвиваються та шкодять **хрестоцвіті блішки, прихованохоботники, попелиці, капустиана муха, гусениці капустиного білана, травоїдні клопи**.

У степових та лісостепових областях на **неорних землях і багаторічних травах, пасовищах** триває живлення личинок **нестадних саранових** (0,3-2 екз. на кв.м) та **італійського пруса** (0,5-1 екз. на кв.м). Опади, зниження температури повітря на початку III декади травня дещо знизили активність шкідника, але за умов жаркої посушливої погоди (t° 25-30°C і низької вологозабезпеченості) наприкінці травня залишається загроза появи осередків підвищеної чисельності шкідника. Ведуться постійні спостереження за появою італійського пруса.

У Дніпропетровській, Запорізькій, Луганській, Миколаївській, Одеській, Черкаській, Херсонській інших областях на **багаторічних бобових травах, неугіддях, узбіччях доріг** триває літ, яйцекладка та відродження гусениць **лучного метелика**. Інтенсивність льоту метеликів становить 1-2, в осередках Херсонської області до 15 екз. на 10 кроків. Погодні умови сприяють високій активності та реалізації потенційної продуктивності метеликів, що уможливує масовий розвиток гусениць в **багаторічних травах**, посівах **цукрових буряків, соняшнику, кукурудзи, багаторічних культур**, інших стаціях. Випуск трихограми, розпушування міжрядь у просапних культур ефективно обмежують щільність і шкідливість гусениць.

Повсюди в посівах лігають та відкладають яйця метелики **підгризаючих та листогризучих совок**, на технічних культурах і овочах відроджуються та живляться їх гусениці. Скрізь відбувається масовий літ **чортополохівки**, за 10 хв. в полі зору налічувалось 1-5, в осередках Івано-Франківської області - 30-50 штук.

Опади та висока вологість позитивно впливають на розмноження і шкодочинність **слимаків**, які за чисельності 0,5-1, макс. 3 екз. на кв.м, пошкодили до 8% рослин овочевих культур в індивідуальних селянських господарствах.

Повсюди в **садах** триває яйцекладка, у Степу відродження **яблуневої** плодожерки. Із сисних фітофагів шкодять **попелиці, щитівки, кліщі**. Поширюються **моніліоз, клястероспоріоз кісточкових, кучерявість** листків **персика** та **борошниста роса, парша зерняткових**. Захищають насадження дозволеними пестицидами з дотриманням регламентів застосування. **Виноградники** заселяють і пошкоджують **гронова листокрутка, виноградний зудень**, інші шкідники, на сприйнятливих сортах розвиваються **мільдю, осередково оїдіум**.

У господарствах здійснюється постійний фітосанітарний нагляд за посівами сільськогосподарських культур.